

Pivo v české společnosti v roce 2015

Technické parametry výzkumu

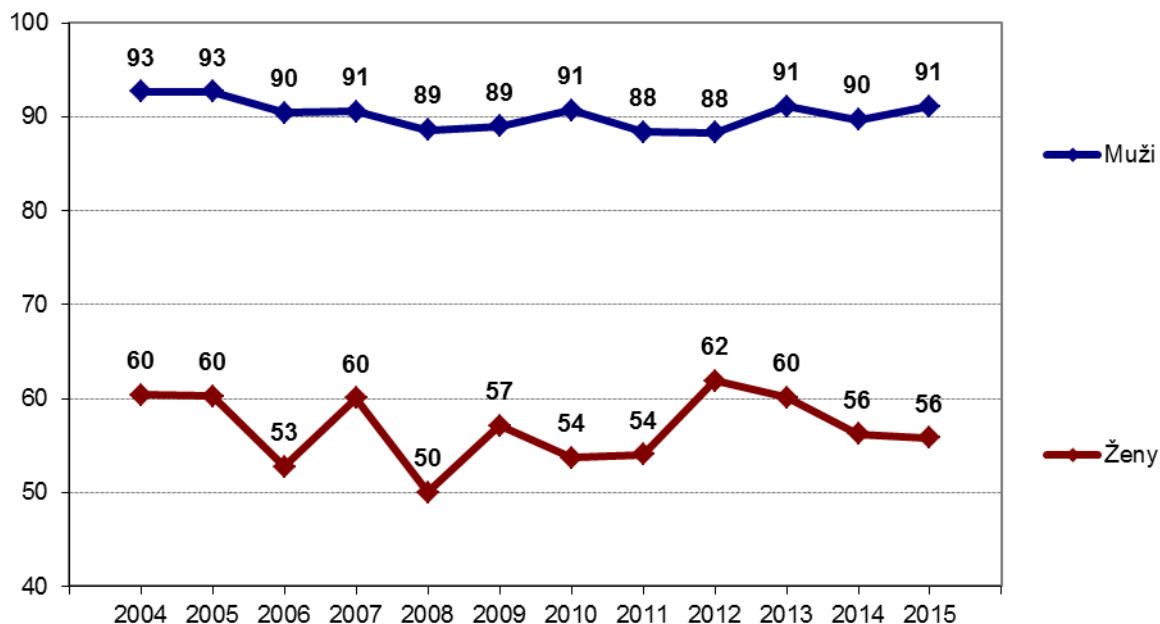
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v15-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Dílčí projekt:</i>	<i>Pivo v české společnosti</i>
<i>Autor projektu:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>7. – 14. září 2015</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>994</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>228</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.94, OR.95, OR.96, OR.188</i>
<i>Počet respondentů od 18 let:</i>	<i>953</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>19. listopad 2015</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>

V září 2015 CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., zopakovalo některé otázky s tematikou piva, které jsou součástí výzkumného projektu Pivo v české společnosti probíhajícího od roku 2004. Tato zpráva přináší základní výsledky o podílu konzumentů piva mezi dospělými obyvateli České republiky a o množství a frekvenci, s jakou pivo pijí. Zpráva si všímá také postavení piva nealkoholického a jeho vývoje v posledních letech. Analýzy jsou prováděny na souboru respondentů s dosaženým věkem minimálně 18 let a v některých sledovaných oblastech mapují trendy od roku 2004.

1. Konzumace piva¹

Podíl lidí, kteří pijí pivo, se v České republice dlouhodobě výrazně nemění. Podobně jako v předešlých letech dosahuje hodnoty v blízkosti 90% hranice u mužů, mezi ženami se v roce 2015 k alespoň občasnému pití piva přihlásilo 56 %. Pokles celkového podílu žen pijících pivo, který se objevil v posledních dvou letech, se v tomto roce dále neprohloubil a lze tedy konstatovat, že ani letošní údaje nevybočují z dlouhodobé úrovně mezi 50 a 60 % žen pijících pivo alespoň občas.

Graf 1. Podíly konzumentů piva mezi muži a ženami

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2004, 09/2005, 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2012, 09/2013, 09/2014, 09/2015.

Největší podíly mužů konzumujících pivo nalézáme dlouhodobě ve věkových skupinách 45-59 let (96 % v roce 2015) a 30-44 let (93 % v roce 2015), nejméně jich je mezi nejstaršími a nejmladšími ročníky (88 %, resp. 87 % v roce 2015). Mezi ženami je situace jen malinko odlišná. Ačkoli v letošním roce zaznamenáváme ve skupině 45-59 let, což je možná jen náhodný výkyv (63 %), nejvíce konzumentek piva se již několik let objevuje ve věkové skupině 30-44 let (v letošním roce je to 60 %). Nejmenší podíl žen, které alespoň občas pivo pijí, nacházíme dlouhodobě mezi šedesátiletými a staršími (v roce 2015 pilo pivo 47 % z nich).

Co se týče časového vývoje, v delším časovém horizontu můžeme sledovat přírůstek konzumentů piva mezi vysokoškolsky vzdělanými muži a ženami se středoškolským a vysokoškolským vzděláním. V posledních přibližně čtyřech letech také mírně vzrostl podíl konzumentů i konzumentek v obou středních věkových skupinách a naopak klesá jejich podíl mezi nejstaršími.

I tak ovšem výsledky svědčí spíše o velké stabilitě, neboť rozdíly mezi podskupinami různého věku, vzdělání nebo příjmů, stejně jako posuny v čase se

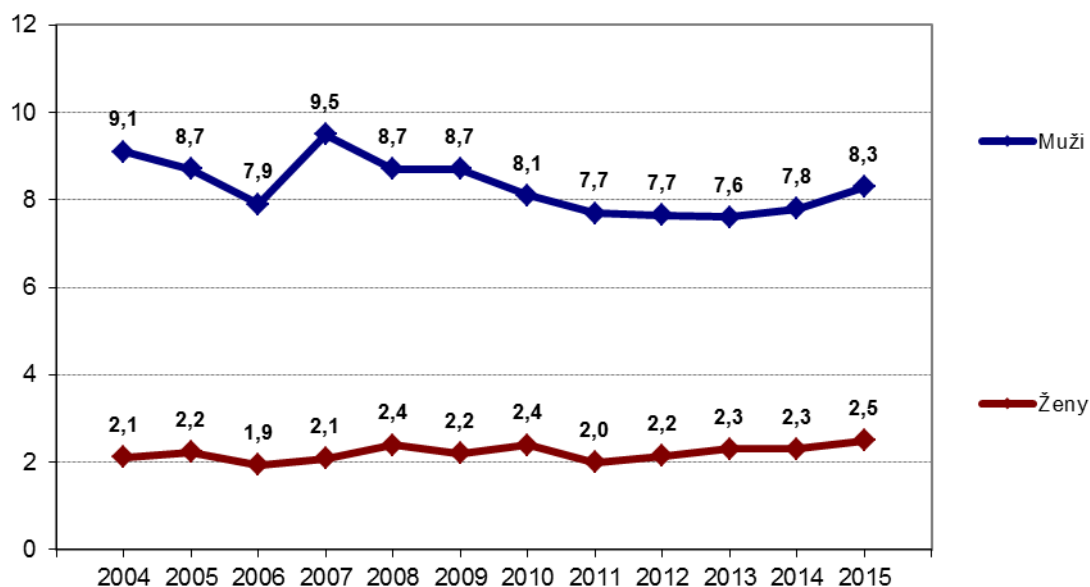
¹ Znění otázky: „Pijete někdy pivo? (Ano – ne)“

odehrávají v řádu jednotek procent. I nadále proto můžeme pivo označit za stabilní a univerzální nápoj, který přinejmenším čas od času pijí téměř všichni čeští muži a minimálně polovina českých žen.

2. Množství konzumovaného piva²

Vedle toho, zda člověk pivo pije, je dalším významným ukazatelem spotřebních vzorců také objem konzumace. Ten má smysl sledovat u těch, kteří pivo vůbec kdy pijí, a v našem případě to bylo realizováno prostřednictvím dotazu na průměrný počet půllitrů za týden.³ Jak je patrné z grafu, v letošním roce se hodnota spotřeby mužů i žen posunula výše, u mužů je to přitom po předchozím déletrvajícím poklesu již druhý meziroční nárůst v řadě. Konkrétně tedy v roce 2015 deklarují muži v průměru o něco více než osm půllitrů piva, které vypijí během týdne, ženy pak dvě a půl takových sklenic.

Graf 2. Průměrné množství piva konzumovaného týdně muži a ženami (v půllitrech)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 09/2004, 09/2005, 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2013, 09/2014, 09/2015.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2015 = 695). V roce 2012 nebyla otázka položena, údaje grafu jsou interpolovány ze sousedních let.

Za postupným poklesem spotřeby mužů v minulých letech bylo možno nalézt především mladší střední věkovou kategorii, tj. muže mezi 30 a 44 lety (z 10,5 v roce 2004 na 7 v roce 2013); a také poměrně rychlý pokles deklarované spotřeby ve věkové skupině 45 – 59 let, který se odehrál mezi lety 2009 a 2011 (z 10,5 na 7,5 půllitrů týdně). A stejné věkové skupiny mužů mají v posledních zejména dvou letech podíl na opětovném zvýšení spotřeby. Ve skupině 30-44 let narostla spotřeba mezi lety 2013 a 2014 ze 7 na 8,1 půllitru; ve skupině 45-59 let z úrovně 7,4 v nejslabším roce 2011 plynule mírně stoupala, až v letošním roce vyskočila na 9,5. U žen je z hlediska věku

² Znění otázky: „Jaké množství piva přibližně vypijete za týden? Kdybyste to přepočítal na půllitry, kolik by to tak průměrně bylo?“

³ V takto koncipované analýze nejde o odhad průměrné spotřeby populace, nýbrž o sledování trendu v množství a způsobech konzumace piva u těch, kteří jej pijí.

vývoj odlišný, u nich byla právě věková skupina 30-44 let tou, jejíž spotřeba piva minimálně od roku 2007 plynule rostla, nicméně v letošním roce zaznamenáváme pokles a naopak již ve druhém roce další nárůst množství piva konzumovaného nejmladšími ženami ve věku 18-29 let.

Podobně jako v posledních letech i nadále platí, že menší průměrnou spotřebu než ostatní muži deklarují stabilně ti s vysokoškolským vzděláním, k nimž se již v loňském roce přidali i ti s maturitou (cca 6,5 půllitrů). Vedle toho množství konzumovaného piva již několik let narůstá mezi muži se základním vzděláním a poslední dva roky i mezi těmi se středoškolským vzděláním bez maturity.

Letošní rok také naznačuje, že déletrvající postupné snižování celkové průměrné spotřeby ve skupině mužů, kteří pijí piva nejvíce ze všech, tj. více než 14 za týden, se zastavilo, a že tato skupina v posledních dvou letech naopak mírně narůstá (z 13 % v roce 2013 na letošních 18 %) a to na úkor podílu těch, kteří pijí nejvýše dvě piva týdně. Ostatně, za povšimnutí stojí také to, že oproti loňsku se i mezi ženami zvětšila skupina těch, které pijí piva nejvíce, tj. v tomto případě více než 2 piva týdně.

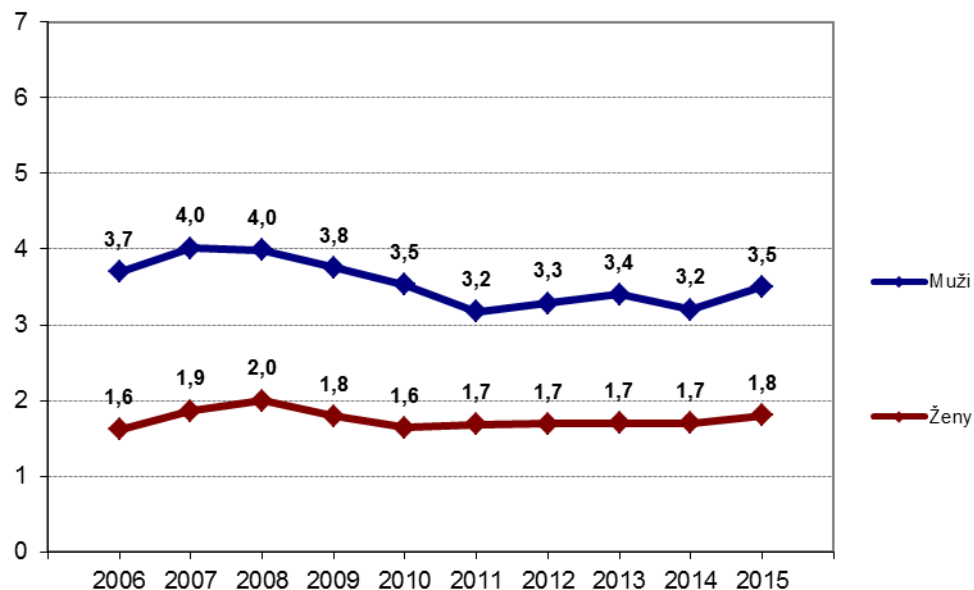
Z meziročních výkyvů a krátkodobých změn nicméně nelze usuzovat na existenci trendů, neboť se může jednat o náhodné výchylky měření nebo vliv různých okolností, jako bylo v letošním roce například velmi teplé léto. Trendy a stabilní posuny se, stejně jako tomu bylo u těch v předchozích letech, podaří ověřit až po delším sledování.

3. Frekvence konzumace piva⁴

Frekvence konzumace je ukazatel, který napovídá, zda je nápoj běžným nebo spíše svátečním pitím. Její vývoj u mužů i u žen ukazoval v letech 2008 až 2011 klesající trend počtu dní v týdnu, kdy si dají pivo; od roku 2012 však již vývoj tímto směrem dále systematicky nepokračuje a v roce 2015 došlo naopak zpět k mírnému zvýšení a to opět současně u mužů i žen. Pro letošní rok tedy platí, že průměrný počet dnů v týdnu, ve kterých si konzumenti dají pivo, se pohybuje nad hranicí tří a půl dne u mužů a pod hranicí dvou dnů u žen. Současně lze výsledky vyjádřit i tak, že alespoň dvakrát týdně si pivo dá 76 % mužů a 47 % žen (z těch, kteří pivo vůbec někdy pijí).

⁴ Znění otázky: „Jak často běžně pivo pijete? Teď nezáleží na množství, zajímá nás, v kolika dnech v týdnu průměrně se nějakého piva napijete.“

Graf 3. Frekvence konzumace piva u mužů a žen (udává průměrný počet dnů v týdnu, kdy si dají pivo)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 09/2004, 09/2005, 09/2006, 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2013, 09/2014, 09/2015.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2015 = 695). V roce 2012 nebyla otázka položena, údaje grafu jsou interpolovány ze sousedních let.

Nadále platí, že kromě mužů a žen se další sociodemografické skupiny v počtu dní vzájemně nijak významně neodlišují; dlouhodobě se pouze ukazuje, že starší věkové kategorie pijí pivo o něco častěji, tj. jejich průměr se blíží spíše čtyřem dnům, než mladší, u nichž se průměr blíží spíše třem dnům v týdnu. Jak bylo uvedeno výše, starší kategorie ovšem nemají vyšší spotřebu, ta je ve věkových skupinách v posledních letech velmi vyrovnaná; pouze konzumaci piva rozkládají do více dní v týdnu. Z delšího časového sledování je také již poměrně patrné, že postupný úbytek mužů, kteří pijí pivo každý den (z 26 % v roce 2007), se zastavil a že tato skupina se po loňském výkyvu směrem dolů od roku 2011 již drží na velikosti přibližně 15 %.

4. Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného⁵

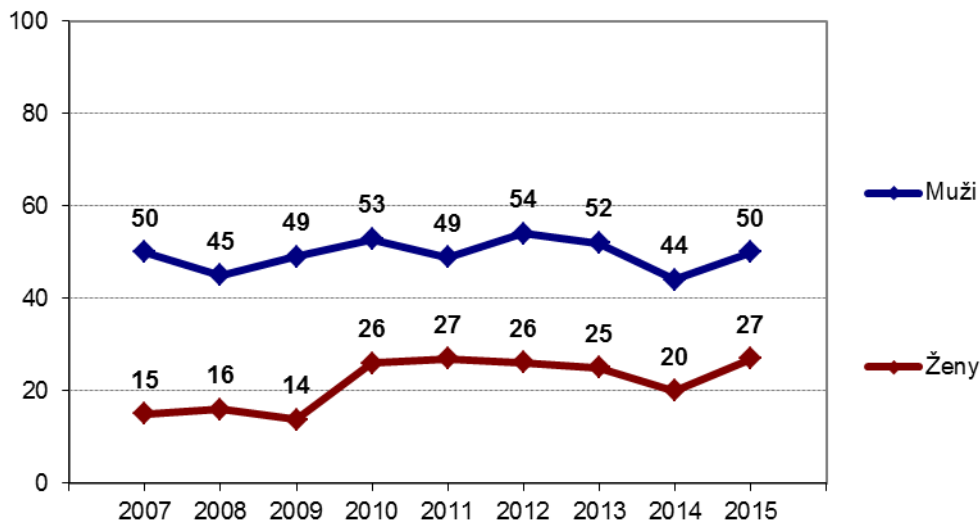
Pravidelně od roku 2007 je zjišťováno, do jaké míry je, či není, nealkoholické pivo pro obyvatele České republiky samozřejmou náhradou piva běžného. Dotaz konkrétně míří na to, zda by respondent preferoval nealkoholické pivo, anebo jiný nealkoholický nápoj v situaci, kdy by si běžné pivo dal, ovšem nyní nemůže například kvůli řízení automobilu. Výsledky této postojové otázky neposkytují údaje o reálné spotřebě nebo nákupním chování, nýbrž o pocitovém vztahu konzumentů k nealkoholickému pivu, o obrazu, jaký nealko pivo v jejich očích má jakožto substitut běžného piva.

I letošní výsledky ukazují, že v průběhu posledních let se vnímání nealkoholického piva nijak dramaticky neproměnilo a stále tedy platí, že pro české obyvatele samozřejmou náhradou piva běžného není. V situaci, kdy si normální pivo dát nemůže,

⁵ Znění otázky: „Představte si situaci, ve které byste si za normálních okolností dal pivo. Tentokrát si ho ale dát nemůžete, například protože řídíte. Dáte si tedy raději nealkoholické pivo, anebo nějaký jiný nealkoholický nápoj? (Rozhodně nealkoholické pivo, spíše nealkoholické pivo, spíše nějaký jiný nealkoholický nápoj, rozhodně nějaký jiný nealkoholický nápoj.)“

automaticky zvolí pivo nealkoholické přibližně polovina mužů (50 %), mezi ženami, které pijí pivo, by tak podle svých slov v roce 2015 učinilo 27 %. Ostatní si namísto nealko piva dají raději jiný nealkoholický nápoj, přičemž podíl těchto lidí je vcelku pochopitelně vyšší zejména mezi méně pravidelnými konzumenty piva.

Graf 4. Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného (součet podílů odpovědí „rozhodně..." a „spíše nealkoholické pivo")

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 09/2007, 09/2008, 10/2009, 09/2010, 09/2011, 09/2012, 09/2013, 09/2014, 09/2015.

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2015 = 695).

Zatímco po několik předcházejících let nealkoholické pivo jako náhrada běžného pozvolna posilovalo především ve skupině nejmladších mužů (18 – 29 let), v loňském roce došlo v této skupině k propadu (z 58 % na 35 %) a pro letošek zůstává tato hodnota prakticky stejná. Mezi ženami pak byla z hlediska volby nealko piva nejvýrazněji posilující skupina těch, které pijí nejvíce běžného piva (tj. dva a více půllitrů týdně), ta se ovšem, na rozdíl od nejmladších mužů, po loňské výchylce směrem dolů letos opět vrátila na předchozí úroveň 44 % takových, které pivo nahradí nealkoholickým.